

IASNIE OSWIECONY
TRYBUNAŁ KORONNY

w DZIEN SWOIEY

REASSUMPCYI

w Prowincyi Mało-Polskiej z kadenc-
cyi Prawa Przypadającej
Na Uroczystey

O DUCHU PRZENAYŚWIĘTSZYM

Wotywie

W KOLLEGIACIE
LUBELSKIEY

SŁOWEM BOZYM *

w Przytomnoścj Oboygą Prowincyi
licznie zgromadzonych Panow

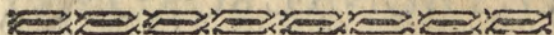
Przez X. Woyciecha MROWIN-
SKIEGO teyż Kollegiaty Kanoni-
ka Kaznodzieięy Kapellana ꝑ J.
Trybunału Koronnego.

POWITANY.

ROKU PAN: 1779.

8° 499

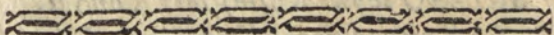
P-18-0-586⁵

IMPRIMATUR

Anno 1779. Die 13. Apri: J. J. LEN-
CZOWSKI Epis: Abderitan: Suffr. &
Offici: Generalis Lublinensis.

mmp.

JASNIE OSWIECONY TRYBUNALE

JASNIE WIELMOŻNI
PANOWIE Y DOBRODZIEIE.

*D*arować mi to dobrotliwie raczycie, cokolwiek w Kaznodzieyskim naywyższej Narodowej Jurisdikcyi powitaniu mogliście dostrzedz temu Aktowi nie zgodnego, iuż z strony naywyższej powagi waszey, Ktorey nic, chyba nayzacownieyszego, wyrownać niemoże, iuż z strony Autora nic z tych darów nie-mającego, ktoreby go do tak uroczy-
stego wielkich Mężów powitania czyniły zdolnym, iuż z strony wewnętrzney nikczemnego dzieła wartości.

Uskuteczniłem moy obowiązek Kaznodzieyskiego powitania śmieie; nie iż-
bym przed Waszym obliczem stawał zu-
chwale: lecz iżbym odwkladających na

mnie ten urząd chętnie y nieskończone
Naywyższej Powagi Waszey oświadczył
Wam poważenie.

*A lubo miatki dowcip y do słodkiej wy-
mowy czyli wysokiego stylu nieprzyzwy-
czaione usta niedostatecznemi myśli
stały się tłomaczami: przychylny iednak
nieśmiertelney czci godnym Mężom. a
na własne zawstyżenie niedołęznego
Mowcy względu niemający affekt zwierz-
chnego niedostatku niech będzie zastę-
pcą. Ochocza powolność moja na pier-
wszy Wasz P.M. rozkaz nie okrzęsana y
wsirętu pełną robotą w posrzed przesła-
downiczey krytyki gdy na widok publi-
czny poiawić ośmiela się, wszakże tym
samym na celu nienawiści stawać odwa-
ża się; aby tylko od naprzykrzonych Pa-
cyentow uprzedzeń Osoby Sędziowskie
ochronić, naypowinnieysze a nie interes-
sowane Sądowi naywyższemu ziednać u-
szanowanie przez wielkość Fch powagi
y ściśłych obowiązkow.*

*Niedbam co duchy burzliwe y prawdzi-
nieprzyiazne, co głowy niespokojne na*

to moje J. Q. Trybunału powitanie mo-
wiły, mówią, y mówić będą: dosyć dla mnie
uszcześliwienia cieszyć się tym, którym
mię JJ. WW. Panowie zaszczytiliście prawd
przepowiedzianych upodobaniem; to bo-
wiem cały przeświadcza naród: iak Wam
jest omerzła Stron w sprawach natrętna
prewencya, iak miły rysunek Sędziow-
skich obowiązków. Bo czyliż łatwo nie-
można się domyslić? że to Wam najmiley
w licznych oglądać exemplarzach: co na
wielkich duszach Waszych nieskazitelne-
mi jest wyryte charakterami.

Winna Wam JJ. WW. Panowie za tę
dla dobra publicznego uczynność
Oczyzna niesmiertelną wdzięczność, y
gdy Wam iako Ziemskim Bogom cała
Krolestwa powszechność przy publi-
cznych powitania Was do tej Prowin-
cyi applauzach serc życzliwych wylane
niesie ofiary: Wasz także P. M. wierny
sługa z swoją (: na iaką mu własna nieu-
dolność zdobyć pozwoliła :) popisuje się
serca daniną. Wiem to dostatecznie:
że Waszemu JJ. WW. Panowie dostoiień,
siwu żadna przysługa wydotać niepo-
trafi

trafi; ale y to znam byż moia powinno-
ścią w zadatek wiernych usług ofiarować
co mogę, na dowod, który sobie za nay-
większy poczytuie zaszczyt, że iestem
Wasz.

Jaśnie Wielmożni Panowie
y Dobrodzieie.

nayniższy Sługa.

JJ. W W. DEPUTACI

J. O. TRYBUNAŁ

SKŁADAJĄCY.

z Kapituły Gnieźnieńskiej

JW.JX. TEODOR SIEMIENSKI Dziekan Gnieźnieński PREZYDENT.

z Województwa Krakowskiego.

JW. JP. PIOTR Nałęcz MAŁACHOWSKI Xięstw Oświęcimskiego y Zatorskiego Starosta, Orderu S. Stanisława Kawaler. MARSZAŁEK.

COLLEGIUM DUCHOWNE.

z Kapituły Krakowskiej.

JW.JX. Antoni WYCZOŁKOWSKI Kanonik Katedralny Krakowski.

z Kapituły Kuiańskiej.

JW.JX. Bazyli ZŁOCKI Archidiakon Pomorski.

z Kapituły

z Kapituły Poznańskiej.

JW. JX. Woyciech WĘZYK Kano-
nik Katedralny Poznański.

z Kapituły Płockiej.

JW. JX. Antoni ZDZIENICKI Kano-
nik Katedralny Płocki.

z Kapituły Łuckiej.

JW. JX. Paweł POTOCKI Scholastryk
Łucki.

z Kapituły Chełmskiej.

JW. JX. Wacław DOBRZELEWSKI
Kancierz Chełmski.

z Kapituły Kijowskiej.

JW. JX. Franciszek ZAMBRZYCKI
Kanonik Katedralny Kijowski.

z Kapituły Kamienieckiej.

JW. JX. Adam STADNICKI Kanonik
Kamieniecki.

COLLEGIUM SWIECKIE

z Województwa Poznańskiego.

JW. JP. Józef MOSZCZENSKI Cze-
śnik Poznański.

z Woje-

z Woiewodztwa Sandomirskiego.

JW. JP. Jan BUKOWIECKI Miecznik
Radomski.

z Woiewodztwa Kaliskiego.

JW. JP. Kazimierz KOCZOROWSKI

z Woiewodztwa Gnieźnieńskiego.

JW. JP. Mikołaj WĘSIERSKI.

z Woiewodztwa Sieradzkiego.

JW. JP. Xawery TURSKI.

z Woiewodztwa Łęczyckiego.

JW. JP. Urban JERZMANOWSKI.

z Woiewodztwa Kujawskiego.

JW. JP. Antoni BOGUSŁAWSKI.

z Woiewodztwa Kijowskiego.

JW. JP. Michał RZECZYCKI.

z Ziemi Dobrzyńskiej.

JW. JP. Antoni NAŁĘCZ Łowczy
Rypński.

z Woiewodztwa Wołyńskiego.

JW. JP. Józef ZAŁĘSKI Miecznik
Czerniechowski.

z Woie-

z Województwa Podolskiego.

JW. JP. Domalik KAMIENIECKI.

z Województwa Lubelskiego.

JW. JP. Mateusz RADZIKOWSKI
Pisarz Ziemski Łukowski.

z Województwa Płockiego.

JW. JP. Karol SĘKOWSKI.

z Województwa Mazowieckiego.

z Ziemi Czerskiej.

JW. JP. Woyciech MOSZCZENSKI.

z Ziemi Warszawskiej.

JW. JP. Roman ROGOWSKI.

z Województwa Podlaskiego.

JW. JP. Woyciech POLETYŁO
Woycki Krakowstowski.

z Województwa Rawskiego.

JW. JP. Felician LIBISZEWSKI.

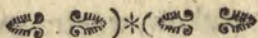
z Województwa Bracławskiego.

JW. JP. Zefirin WISŁOCKI.

z Województwa Czerniechowskiego.

JW. JP. Benedykt HOLEWICZ.

KAZA.

KAZANIE

Videte quid facitis, non enim hominis exercetis iudicium sed, Domini, & quodcunq; judicaveritis, in Vos redundabit. Sit timor Domini Vobiscum & cum diligencia cuncta facite. Non est enim apud Dominum Deum nostrum iniquitas neq; personarum acceptio, nec cupido munerum. 2. Paralip. 19.

JASNIĘ OSWIECONY TRYBUNALE

Między wielorakiemi złotey Królestwa Polskiego wolności zaszczytami nie masz większey dla Narodu chluby nad Tę naywyższą Głównego Trybunału Magistraturę; nie masz dla tey Magistratury większey nad tę chwałę: że z samey w równości Obywatelskiey żyjących jest złożona Mężow: że Każdy Obywatel ma prawo między Sędziami być policzony, że własni Ziomkowie iedni drugim na przemianę służyć do ubespiecze-

pieczenia majątkow, wewnętrzney spokoynosci y swobody naywyższy, bo Namieślniczay Sąd Boga y Krola dopełniaią. Niemasz zatem znakomitszey nad tę powitania Was Panowie Moi w Osobie BOGA y Krola materyi; ktora jest naywłaściwszą wysokiey Urzędu Waszego dołtoyności czątką. *Videte quid facitis, non enim hominis exercetis iudicium sed Domini.* Patrzenie iak jest wysoce znamienita Wasza godność; nie ludzki bowiem Sąd sprawuiecie lecz Pański, Boga y Krola, Bogu istotny, Krolowi udzielny. *Deus iudicium tuum Regi da.* (a) Wiecie bez wątpienia P. M. że im kto wyżey stoi: tym z większą boiaźnią postępuje. Tegóż samego BOG po Naywyższym Sędziowskim dopomina się Urzędzie: ażeby w posiadaniu naywyższey Sądowey władzy była boiaźń Jego z Wami. *Sit timor Domini vobiscum.* Są tu bowiem na honor Wasz rozinaicie ukryte zasadzki, tu dusze pieniackie burzliwą niespokoynością spokoynego Obywatela kłocące, zażaleniem pokrzywdzonego uprzedzaiąc rozlicznemi matactwy zacmić interes usiłować będą! tu przemoc na słabszą niewinność

ność wszystkie nieznacznie wywiera potęgę, aby sobie z niej dawno pożądaną sporządziła ofiarę! tu duchy kłótkliwe gotują wszystkie sposoby na poruszenie mocy prawa y cnoty Sędziów! iakieyż więc między tak wielu fatalnemi szkopułami potrzeba pilności? *Et cum diligentia cuncta facite.* tu Krewni, Przyjaciele, interflowani związkiem Krwi, przyjaźni, interesu naycnotliwsze wiązać zwykły umysły; y na niebiespieczeństwo iawne prowadzić, tu idzie się aż do podłości łudzenia trwałych przy cnotcie myśli, aby ie blaskiem zaćmić, y o szwank przypawić! o iakieyże tu potrzeba, pamięci! iak żywych na umyśle wyobrażeń! że urząd Wasz Sędziowski nie jest Waszym, ale Boskim Urzędem! że Osoba Sędziowska jest prawdziwie namiestnicza Osoba samego B O G A: u ktorego niema mieysca nieprawość, ani względ na Osoby, ani podarkow żądza. *Non est enim apud Dominum Deum nostrum iniquitas, neq; personarum acceptio, nec cupido munerum.*

Honor Trybunału zależy na tym aby w sądowych między Obywatelami sporach swemi podług przepisow Prawa wyrokami

rokami wewnętrzny w Narodzie pokoy mowował y uszczęśliwienie. Prawuiący się nie na sprawiedliwości Sędziow swoje uszczęśliwienie, lecz na własney zakładają wygraney; a gdy dwom przeciwnym stronom razem wygrać, y punktu zamierzonego dopiąć niepodobno: ieden z nich ma się za uciążonego, udae się do uszczypliwych przy-mówek, niefluszných narzekañ, y złośliwych obelg! Chciwość znou postawienia na swym interessu zasiega mściwych y ostatnich sposobow kusząc Sędziow cnoty delikatności y honoru! Od czegoż więc fluszniey Kaznodzieyskie mam zacząć J. O. Trybunału powitanie? iedno od wyiawienia tego okropnego szkopału; który częstokroć y naydelikatniejszych Sędziow charakterowi przynosi niebezpieczeństwo y zmazę! Sądowi zniewagę.

Zastanowmy się tedy nad tą uwagą: idzie tu o ucalenie sumiennosci tak Sędziow, iako y Pacyentow. idzie tu o prywatny iednych interesi, który chcą wygrać koniecznie, o honor, pocziwość y sławę Drugich, nad co nic w całej rzeczy naturze niemasz droższego. Dla czego co Prawuiący się winni. Sądowi obaczmy to w pier-

pierwszey części. Co Sąd powinien prawu-
jącym się, roztrząsnijmy to w drugiey
Części. iasniey to przełożmy.

Przychodzący do Prawa powinni Są-
dowi naywyższe y szczere uszanowanie.
Punkt 1.

Sędziowie przychodzącym do Prawa
wszystkie swoje powinni obowiązki.

Punkt 2.

BOŻE pokoju (b) Ktory y prawu-
jących się sprawy y Sędziow czasu upa-
trzonego (c) wyroki ściśle sadzić będziesz,
daj Jm łaskę y dar rozumienia ku chwale
Jmienia Twoiego a spokoyności Ziemian.
Uproś to Posrzedniczko nasza Nays więtsza
MARYA Panno y Matko Boska.

C Z Ę S C I.

CHcieć poznać obowiązki naypowin-
nieyszego uszanowania Sądu, trzeba
nayprzod porozumieć Powagę. Obowiąz-
ki, y Przysięgę Sędziow. Powagę Ktora
jest naywyższa, bo Maiestat BOGA y Kro-
la zastępująca. Obowiązki Ktore są nay-
ściśleysze, bo warunkami Praw ostrzeżone,
Przy-

(b) 1. Thes: 1. (c) Psalm: 74.

Przyśięgę. Która iest nayuroczytsza, bo raz przy Reassumpcyi w Prowincyi Wielko Polskiej sumnienie honor y poczcliwość urzędowi Sędziowskiemu w zastawę puszczaiąca: drugi raz przy limicie w Prowincyi Mało-Polskiej do samego BOGA y strasznych Sądow Jego odwołuiąca się o dochowaniu nieskażytelney sumiennosci, a tak ten troisty Sądu naywyższego nayzacnieyszy charakter przeświadcza wszystkich do Prawa przychodzących: że Trybunałowi powinni naywyższe uszanowanie, iako Sądowi Naywyższemu Namiestniczą Powagą BOGA y Krola zaszczyconemu, iako Praw wiernym Wykonywaczom, iako poprzyśiężonym powszechnego dobra Zaręczycielom.

I. Wszystkie wprawdzie Sądowe stolice Boskie są: a tym bardziey naywyższa w Narodzie Maiestatu Zastępnicza Magistratura. A iako przez BOGA samego Krolowie posadzeni na Tronie Kroluią. *Per me Reges regnant:* tak Jego Samego natchnieniem Prawodawcy stanowią Prawa, y Sędziowie Sprawiedliwe daia wyroki *Per me - & legum Conditores iusta discernunt.*

cernunt. (c) Bo zkądże Maiestat Sadu
 twoy zasięga początek (:mowi Tertulian :)
 jedno z władzy? czyia zaś władza, jedno
 niższa wyższey, a naywyższa samego Boga?
*Unde iudicium nisi de potestate? cuius
 potestas summa, nisi Dei solius?* (d)
 Sprawiedliwy zatym wniosek czyni Paweł
 S. Apostoł: ściśle napominając: ażeby
 wszelką dusza iakakolwiek zaszczyconą
 władzą wyższym Zwierzchnościom pod-
 dawała się; przeto że niemasz władzy, ie-
 dno od Boga: ktore zaś są od Boga zrza-
 dzone są, *Omnis anima potestatibus sub-
 limioribus subdita sit, non est enim po-
 estas, nisi a Deo, quæ autem sunt, a Deo
 ordinatæ sunt.* (e) Ani się godzi pomy-
 śleć: że Sędzia odemnie, moiey Familii,
 Przyjaciół, przy Sędziowskiey dostojności
 utrzymany, musi dla mnie wiele uczynić:
 albowiem od Boga zrzadzony jest, y ko-
 rzykolwiek Jego powagę przez nie-
 słuszne zabiegi, proźby y skwierki po-
 krzywdzają; powadze samego BOGA
 przeciwią się, ktorzy się zaś przeciwią: ta-
 mi tobie potępienie nabywają poty na-
 B pomnie-

(c) Prov. 8. v. 8. (d) Tertul: de spect: c. 29.

(e) Rom: 13.

pomnienie Apostoła. *Itaq; qui resistit*
potestati, Dei ordinationi resistit qui au-
tem resistunt: ipsi sibi damnationē acqui-
runt. Przebog Obywatele zacni! chcey-
cie tó poznać: że przeciwienie się Sądowi
y Jego sprawiedliwości na kuszeniu Sędziow
zaśadzone, aby nam byli przychylnymi po-
mimo sprawiedliwego interessu, z potę-
pieniem barzo bliski ma związek, które
Wy za nayistotnieysze Sądu pośzanowanie
poczytuiecie. Alboż to tajno iakoście zwy-
kli nieść do Nich listy instancyalne iawnny
dowód podłości interessu, wprowadzać
za sobą do Nich proźby Panow, Przyiacioł,
y Osob nayistotniey interessuiących Sędzie-
go, iako to Krewnych, a czasem y tych kto-
rym serce czułe zapaloną skłonności pas-
sya przejęte żadney rzeczy odmówić nie-
może, iak gładkie szyderstwo! Nie trafiaż
się y to: że podchodzicie Sędziow przez
wszystkie sposoby, ktoremi tylko Jch serce
bydź może skłoniłone, wzieracie postron-
nie w Jch interessa, dowiaduiecie się o
związkach, uprzedzacie Jch potrzeby y za-
dania! a y to czy chwalebnaż! że udaie-
cie się aż do podłości traktowania, poie-
nia, obietnic, podarunkow, u nog leżenia,
płaczu

płaczu, zaklinania, groźby! 'Ach! naydo-
stoy nieśi Sędziowie kiedy ci naygłównieyszi
honoru y powagi Waszey nieprzyjaciele
poznać się nie zechcą na Was: Wy ich
mężnym odporem nauczcie iak Sędzio-
wską szanować należy Osobę. Bo czy mo-
żnaż pomyslić o tym żeby tacy ludzie wie-
dzieli o dostojenstwie Waszey powagi, wiel-
kości obowiązkow, ściśłości przysięgi? ie-
żeli zaś wiedzą? o iakież w tey mierze czy-
nią pokrzywdzenie Waszemu sumnieniu,
honorowi y cnocie! bo jeżeli ich sprawa
jest dobra y sprawiedliwa? iakże oni nik-
czemne o Sędziach rozumienie okazują
w tylu y tak przykrych zabiegach około do-
stąpienia sprawiedliwości! jeżeli zaś ich spra-
wa zła y niesprawiedliwa? o coż za znie-
wagę czynią Sędziom, ośmielając się kuśić
Ich do odstąpienia cnoty y sumiennosci!
jeszczeby to znośnieysza była zniewaga,
gdyby ią w sobie utopili a w swoich tylko
oświadczali zabiegach! Małoż się nasłu-
chamy tak chlubiących się: Oto iuż tylu a
tylu mam Sędziow po sobie, jeszcze na u-
pewnienie sobie tych a tych, mam te a te
spofoby! tak się chełpić, niejestże to iedno
co mówić: iuż tym a tym odebrałem z ho-

norem sumienność iż dadzą po mey stro-
nie kreskę! albo też że tych a tych uczy-
niłem dobrymi sprawiedliwymi y sumien-
nymi, innych zoltawiłem bez charakteru y
sumienności! y takież to Sądu naywyższego
ufzanowanie! takież Namiesnicze BOGA
y Krola Osoby uczczenie! Zaiście smiem
powtorzyć z Apostołem: że kto takim pod-
stępem Sędziowską sprawiedliwość zob-
owiązać, zatrudnić, y uciemieżyć odważa się:
naywyższej BOGA przeciwi się Opatrzno-
ści. Ktorzy się zaś przeciwią: potępienie
sobie nabywają *Itaq; qui resistit pote-
stati, Dei Ordinationi resistit qui autem
resistunt: ipsi sibi damnationem acqui-
runt.* Czemuż to? bo takim Duszy Sę-
dziego uciemieniem y namiestniczą po-
wagę Maiestatu BOGA y Krola znieważa-
ją, a prawa publiczne gwałcą; gdy iednak
winni Sądowi naywyższe iako Namiesni-
kom BOGA y Krola ufzanowanie, oraz
iako wiernym prawa Wykonywaczom.

II. Powaga albowiem Sędziowska zawi-
śła na prawie, prawa zaś powaga zasadza
się na surowości Sędziego. *In legibus sita
est iudicium authoritas; legū authoritas
sita est in severitate iudicis.* Dwie

to są rzeczy, które sobie wzajemną iednąią
chwałę: Prawo y Sąd, temi sprzężynami o-
braca się, wewnętrzny rząd Krolestw y Rze-
czypospolitych: a rowne należy się od
Prawujących się dla Prawa y Sądu pożano-
wanie; którego duszą iest boiaźń y posłu-
szeństwo, boć nie Obywatel prawem, lecz
prawo Obywatelstwem władać powinno.
*Leges hominum, non homines legum esse
dominos oportet.* (f) y zaiste naylepszę
to miało, nayszczęśliwsze to Krolestwo, w
którym wszyscy nie mniey przed prawem
drzą iak przed Krolem. *Optima civitas
est in qua omnes legem non minus quā
regem timent.* (g) Sędziowie iednym
duchem, co y Prawodawcy tchnąć powinni.
*Judicantes eadem mente præditos esse o-
portet qua legislatores.* (h) Prożne bo-
wiem y nadaremne iest w każdym Krolestwie
choćby naydoskonalsze, prawodawstwo: ie-
żeli pilnie wykonywane nie iest, ieżeli bez-
karnie mogą Obywatele przestępować pra-
wa. Złe w Narodach obyczaje wprowa-
dzaią w nie lekkie ważenie prawa, to cią-
gnie za sobą swawolę y nierząd, ten trząsa
Magistratami y sprawiedliwością, y coż za
dziw!

(f) Pauson: (g) Bias: ap. Plutar (h) Lissias: ap: Stob:

dziw! że z tak okropney genealogii rodzi
się strata y upadek Narodow. Nieczyni się
tam posłuszeństwa prawom; ni poszano-
wania należytego Sądowi, gdzie przestęp-
stwa więcey mają dzielnosci na osłabienie
sądu, niżeli prawa y Sąd na poskromienie
występkow. Takim bowiem duchem na-
puszony Obywatel idąc do Sądu, całą moc
sprawy zasadza nie w obowiązku sądu y
sprawiedliwości; ale w swych zabiegach, wy-
krocach; y promocyach. Wydarł cudzą
fortune, ręce gwałtowne zboczył Krwią
niewinną, uciemieżył y zgnębił niesłuszne-
mi wynalazkami sasiada, pochłonał cudzy
małątek pozorem Kaducznego prawa, lub
zmyśloney sukcesyi; zniszczył słabego; idzie
do Sądu z tłumem naieżoney promocyi,
instancyi, pomocy, opacznie tłumaczy pra-
wa, wszystkich porusza sposobow na oszu-
kanie Sądu; na uwiedzenie Sędziow, na zmi-
tręzenie czasu, na zwłokę interesi, na po-
szukiwanie pogodniejszey zysku niesłusz-
nego pory! y toż to jest powagi Sędziow-
skiej, to Majestatu Sądowego, uszanowa-
nie? iść do rozprawy bez względu na Pra-
wa y Obowiązki Sędziow, dla wyprobo-
wania Jch poprzyśiężonego charakteru! ta
przecież

przecież nader opłakana maxyma jest właściwa naszym prawującym Obywatelom, ten okropny stan Ojczyzny naszej, z którego ją wydzwignąć usiłuje Ojciec Ojczyzny przez dozór osobliwszy y Względę szczególniejsze dla Mężów w funkcyi Trybunałskiej cnotą znamienitych, aby ztąd Prawujący poznawali się bydź obowiązany do najwyższego uszanowania Sędziów dla Jch powagi y obowiązkow tudzież dla ściśley przysięgi,

III. Czynić posługę Narodowi swemu iedynie z miłości Ojczyzny, jest to właściwy dusz wielkich przymiot, bydź gotowym na powołanie Obywatelskie, aby z swego upodobania, z swej spokoyności, z swego zdrowia, z swej szczęśliwości uczynić ofiarę Narodowi, ku powszechnemu uszczęśliwieniu, dopieroż do poszukiwania cudzego uszczęśliwienia przyśięgą się obowiązać: jest to cecha dobrego Obywatela godnego policzenia między pierwszych Narodu ludzkiego Mężów y dobrodzieiow ludzkości, wartających najwyższego w Narodzie uszanowania bo im ścisleyszemi powszechnego prawującym się dobra przez poprzyśiężenie nayuroczystsze

ſze ſtała ſię Zaręczycielami: tym więkſzy-
mi Prawuacy ſię bydź powinni Jch czi-
cielami. Dziwnie ſciſſe ſą Sędziow ob-
wiązki, gdzie ſzwank nایمنیئش poprzy-
ſiężoney dotyka ſumienności; przecieź da-
leko winnieyſzy ieſt ten, który iedynie po
to idzie do Sądu, aby kuſciela urząd nای-
pokornieyſzego pacyenta pokrywszy po-
zorem, wſzytkie na to ſożył uſiłowanie; a-
by Sędziow z drogi ſprawiedliwości mo-
cą ſwych ſpoſobow ſprowadziwszy, cheł-
pił ſię z dokonanego nierządu; z przełama-
ney mocnych Mężow cnoty, i żełżoney
pod ruiną praw niewinności. Lecz czego
ſię duszo pieniacka chełpiſz w złoſci; kto-
ra w ſamey mocna ieſteſ nieprawoſci! woła
na cie Krol y Prorok Dawid: *Quid glo-
riaris in malitia, qui potens es in iniqui-
tate?* (i) iakiżkolwiek dekret na ſwoie
ſtrone niegodziwemi ſpoſobami pożyſz-
czesz; przecieź wybiegow twoich ſzka-
radność wyiawi ſię z czasem; y mata-
ctwem otworzyſię beczelność twoich
czynności; da ſię poznać obrzydliwy pie-
niacctwa charakter zaſławiający matnią na
cudzą fortunę, a zaſadzki na honor ſamę-

go Sądu, nierządne skrycie kroki za znie-
 wagę poprzyśiężoney cnoty nie uydą bez-
 karnie. Nieuchronne Boskie wyroki iak kreski
 z prawem y sprawiedliwością niezgodne
 tak bezczelne twoie podstępny zawitydzi,
 ukarze, potępi. Zkąd mi to? rzeczesz?
 czytaj cały Psalm 52. a zaspokoisz cieka-
 wość, y wewnątrznie przynajmniej prze-
 świadczonym zostaniesz ze przychodząc
 do Sądu iako do namiestniczey BOGA y
 Krola Itolicy, ktorey kuścić niemożna, iako
 do prawa, ktore slepo należy poważać, ia-
 ko do wyrokow BOGA (: Ktore y zaprzy-
 śiężenie Sędziow, y twoie obroty roztrzą-
 śać mają :) stawiać, a tak Sądowi naywyż-
 sze uszanowanie oddać powinienes; ale
 y Sędziowie przychodzącym do prawa
 wszystkie swoje powinni obowiązki, o tym.

C Z E S C II.

KAżda dostojność zasługi y pracow-
 tey roboty znakiem pobożnie sami
 bydz powiedali Poganie, świadczy Aristo-
 teles. *Honor est beneficii ac operum*

onis signum (k) a Mężow, samym na-
 wysoki urząd wilepsem, Wodzami stawac
 się do ponoszenia przykrych ciężarów gło-
 fili iako mowi Livius (l) *Qui honore*
præstat fit dux ad gravia subeunda.
 Dopieroż po Chrześciańsku mówiąc z
 Grzegorzem S. przyznać będziemy musieli.
 że nie iest rzecz sprawiedliwa ztąd wy-
 ciągać czci, gdzie unika się od pracy. *Non*
est justum, ut inde exigas honorem, un-
de refugis laborem. (m) Im większy al-
 bowiem godności posiada się stopień: tym
 na więcej odważa się niebezpieczeństw
 według Augustyna: *Quanto plus hono-*
ramur: tantò plus periclitamur. (n) a
 według Bazylego S. tym scisleyszemi wią-
 że się obowiązkami. *Majores ad majora*
astringuntur. (o) Obowiązki nieroz-
 trzygłe są od swoich Urzędow y godno-
 ści. Troiaka zaś iest dostojność Sędziow,
 a oraz troisty ich obowiązek. Posiadają
 namieltniezą B O G A władzę, pierwszy
 Namiestnictwa Bóskiego warunek, mają
 zwierzchność w Narodzie, to druga dobru
 Narodowemu troskliwość powinność,
 wybrani

(k) Rhet: 1. (l) Decl: 3. l. 6. (m) S. Greg:

(n) S. Aug: (o) S. Basile

wybrani z pomiędzy wszystkich, y mają
Zwierzchność nad wszystkimi; toć są cał-
kowitą własnością wszystkich. Obowią-
zek z łtrony BOGA, którego są Namie-
stnikami, z łtrony Ojczyzny ktorey są Sę-
dziami, z łtrony Siebie, że są cnoty y
charakteru swego poprzyjęzonymi Zarę-
czycielami.

I. Namiestnika to samo jest powinno-
ścią przez udział, co Owemu jest własno-
ścią przez należytość, którego dzierży na-
mieslnictwo. Xiążęce y innych došto-
ieństw Krześła posiadający Mężowie, Pa-
nowie y Sędziowie wybrani z pomiędzy
wielu, y postawieni nad wielu są zawiasa-
mi ziemi, a BOG na nich zawiesił swiat
*Domini sunt cardines terræ & posuit
super eos orbem (p)* więc zupełnie y
nie zmordowanie tego mają na sobie wy-
rażać Osobę; którego sprawują dzieło,
noszą powagę. *Videte quid facitis, non
enim hominis exercetis iudicium, sed
Domini.* a iako w Panu BOGU naszym
żadna mieysca niema nieprawość, ni wię-
tość osob, ni chęć podarkowi. *Non est
apud Dominum Deum nostrum iniqui-*
tas

tas, neq; personarum acceptio, nec cupiditas munerum: tak Sędziego nie tylko ręce od zysku; ale też oczy od powabów y serce dalekie być powinno. *Prætoris non solum manus à pecunia & lucro, sed etiam oculi a libidinoso aspectu continentes esse debent.* (q) nie Osob względność, lecz sprawiedliwość cel Sędziowskiego urzędu. *Non consideres personam pauperis, nec honores vultum potentis, iuste iudica proximo tuo.* (r) iako BOGA Sprawiedliwość z natury najwyższym przymiotem: tak Sądowi być powinna najulubieńszym hasłem. *Diligite iustitiam, qui iudicatis terram* (s) iako mądrość BOGA tak jest stała z natury: że żadney w rzeczy naturze niemasz przeciwko niej rady (t) *Non est prudentia, non est consilium contra Dominum:* tak Sędziowski urząd na wielości zdań polegać nie ma aby zdrożył od prawdy. *Nec in iudicio plurimorum acquiesces sententiæ, ut a vero devies.* (u) Boskie wszystkie przymioty są istotną doskonałością: a namieltniczemu iego Sądowi

(q) Max. I. 4. (r) Levit. 19. v. 15. (s) Sap. v. 1. (t) Provc 23. v. 30. (u) Exod. v. 2

wi wiadomość rzeczy, biegłość prawa, mądrość w tylu wycieczkach, dzielność w tylu potęgach jest całkowitym zaszczytem. *Noli quærere fieri iudex nisi virtute valeas irrumperere iniquitates, ne forte extimescas faciem potentis & potentis & ponas scandalum in equitate tua* (w) przestroga Salomona. Zgoła ieżeli w wszystkich powołania y Religii obowiązkach sumiennność delikatna ma przed Bogiem y światem zaletę: (x) tedy w Namiestniczym BOGA Najsławniejszego charakterze zasiadający Sędziowie światobliwym y nieskazytelnym Urzędowi swego dopełnieniem ni wybornemi farbami mają wyrażać czci godny Boskiej światości w Sądowej Świątyni portret *Sancti es* tote, *quoniam ego sanctus sum* (y) To z strony BOGA y Namiestniczej Jego Osoby y władzy od Sędziów dla prawujących się należący obowiązek, drugi z strony Ojczyzny.

III. Panujący Majeśćat swa powagę, prawodawcze Rzeczypospolitey stany swe prawa, Przesławne Kapituły, Wojewodztwa, Iwoie

(w) Eccl: 7. v. 6. (x) Eccl: 25. (y) Levit: 11. v. 44. I. Petr: 2. v. 9.

swoie zaszczyty, Obywatele majątek honor, y życia bezpieczeństwo Waszey P. M. powierzyli sumienności. Przodkowie nasi największe sobie w Trybunałach wewnętrzne go bezpieczeństwa y słodkiego pokoiu zakładali uszczęśliwienie, iako pisze Herburt, *Summum bonum est in hac vita iustitiā colere, & unicuiq; quod suum est reddere* (z) twierdzili Oni: że z Trybunału dla pożądanego w miłej Obywatelów społeczności pożycia największe spływają pożytki. Mawiali że Trybunał złości wyśmielone karze, hamuje wyuzdane zbrodnie, niesprawiedliwość tłumi, dobre obyczaje wprowadza, spokoyności naucza, cnotę pomnaża, y czy możnaż o tym pomyśleć? aby dzisieyszy JO. Trybunał w tym wyborze Mężow iasniejący tych od pułtora sta lat spodziewanych niezapewniał obietnic? chcecie się pewnie podsuwać (iakoście zwykły) duchy pieniackie dla nadwzięcia tey Trybunału stałości, lub oczernienia Jego zalety? lecz bądźcie pewnymi: że dzisieysli Sędziowie są wielce znoiący się na gatunku ludzi Jubilerowie; w BOGU tylko y sprawiedliwości ufającym
stałą

stana się ich twierdzą nadziei y ufności; a-
by w ładzie Jch wielbili BOGA mówiąc:
Błogosławiony kto ufa Tobie BOZE. *Be-
atus qui sperat in te.* (a) Was zaś zaufa-
nych w sobie, w swoich wykrętach, hono-
rach, pieniądzach, akkomodacyach, y uży-
tych promocyach ogromem prawa y spra-
wiedliwych wyrokow zawłtydzą, y dadzą
Wam poznać, że nie zdrowo jest ufać nie-
prawości, a pożądać wydzierstwa. *Nolite
sperare in iniquitate & rapinas nolite
concupiscere.* (b) boć te są Jch uroczy-
stym poprzyśiężeniem zaręczone obo-
wiązki.

III. Ochocze oddalenie Wasze P. M.
od swoiey własności y Przyjacioł, przerwa-
niłey w domowym pożyciu spokojności,
nieuchronne fortuny nakłady, Ofiara zdro-
wia y życia na nieuprzykrzone sesliye, nie-
wczasy, trudy, mazoły tey publiczney ofia-
rowane usłudze, honor, sława, pocztliwość,
sumnienie, y naydroższe dusze nayuro-
czystszym zaprzyśiężeniem Sędziowskiemu
poświęcone urzędowi nie są to oczywi-
ste dowody zupełnego Waszego wylania
się dla powszechnego dobra? Ktore jako
jest

jest szczególnym powołania Waszego ce-
lem: tak iedyną prac y obowiązkow metą.
Urząd Sędziowski oddania każdemu po-
dług prawa swoiey własności delikatna su-
miennością poprzyśiężony jest naypowin-
nieyszym prawuiących długiem, do tego
długu wypłacenia honoru y duszy łożyli-
ście zastawę, więc pilne Urzędu Sędziow-
skiego dopełnienie, sama bezręczna be-
zoczna y bezkrwista sprawiedliwość jest
nayistotnieyszym tego długu wypłaceniem,
naydroższey Waszey zastawy ucaleniem,
błogosławieństwa zadatkem. *Beati qui*
custodiant iudicium & faciunt iustitiam
in omni tempore. (c) przyrzeka Duchem
Boskim Dawid: Błogosławieni ktorzy strze-
gą Sądu y czynią sprawiedliwość każdego
czasu, błogosławieni na Maiatku, na ho-
norze, na życiu, *iuste, quod iustum est,*
persequaris ut vivas & possideas terram,
(d) błogosławieni w wszystkich swoich o-
brotach y zamyślach, bo im sprawiedliwość
wielkiey dodaie dzielności. *Si iustitiam*
quis diligit, huius labores magnam ha-
bent virtutem. (e) błogosławieni wpo-
szrod

(c) Psal: 105. (d) Deut: 19. v. 29.

(e) Sap: 8. v. 5.

szkod sprzyśnięzonych na majątek, honor, y
życie swe nieprzyjaciół, od których przy
sprawiedliwości nieustraszenie walczącego
Męża gdyby w nayokropniejszych razach
ochronić BOG sam, a przeciwniki jego po-
gnębić przyrzeka. *Certa pro iustitia, deus*
Deus pro te expugnabit inimicos tuos(f)

O dusze wspaniałe y honor niesmier-
telny kochające wybrani Sędziowie! nie-
dziwcie się że na pierwszym Was powita-
niu, prawującym w posród ukłonów no-
we Sądu uszanowanie zalecić, Wam zaś sa-
mym Sędziowskie przełożyć osmieliłem się
obowiązki, z których świątobliwie dopełnio-
nych na kadencyi Wielko-Polskiej w Piotr-
kowie cały wysoce uwielbia Was Narod, a
już z ukontentowaniem wita Prowincya Ma-
ło Polska. Szczera myśl moja y czyta była
intencya z zwyczaju przychodzących do
prawa uprzętnąć podstępne, interesowa-
ne, zatrudniające, uprzykrzone, y długę Sę-
dziowską uciemężające wizyty y po-
kłony, a wmówić w nich zaufane
przystępowanie do Sądu iako do Ol-
tarza Boskiego, na którym nieskazy-
telne prawa, y sumiennosci sprawują się
C ofiary

ofiary; boć za nayspewniejszą sprawiedli-
wości rękoymią były mi nayscisleysze
Urzędu Waszego obowiązki w tak pię-
knym wyborze Mężow płynące.

Ktoż albowiem niewie o wysokich
w Kościele y Oyczyźnie zasługach Twoich
JW. Mci Xięże **TEODORZE SIE-
MIENSKI** *Dziękane Metropolii
Gnieźnieńskiej Głównego Trybunału
Koronnego Godny Prezydencie!* Ktore
Ci dla wspaniałych wielkiej Duszy Two-
iej przymiotow u Maiestatu poważenie,
u Narodu powszechną chwałę iedną y
miłość. Okazałeś bowiem wielokrotne
dowody: że sobie więcej wazysz publiczne
nad własne zdrowia y życia dobro, były
y te czasy, ktorych nayspierwsze Krześła
bezpieczeństwa swojego po zagraniczu szu-
kały: Ty żadnemi ciężarami nieustraszo-
ny Mężu Nayspierwszey Kapituły iedno-
myslnych losow powołaniem z pomiędzy
wszystkich do Administracyi wybrany z
pociechą Kościoła, z ukontentowaniem
Monarchy nayscisleysze Jch swiętobliwie
dopełniłeś obowiązki. Obfitęgo nieplon-
nie Oyczyzna z Funkcyi y dzieł Twoich
Trybunałskich żniwa chwały spodziewa się

bo pod Leszczycem czyli Brogiem Two-
im Herbownym całkowita sprawiedliwo-
ści y buynych cnot ochrona. Obroci ten
Brog Obywatelów do siebie serca y oko
względne Monarchy na wyższą godności
przenosząc go gorę. tak mocno ufam w
Panu.

A Twego Jmienia sława JW. PIO-
TRZE MAŁACHOWSKI *Sta-
roślo Oświęcimski, Orderu S. Stanisława
Kawalerze, Trybunału Koron: Mar-
szalku,* czyieyż niedoszła wiadomości?
słyniesz w, y po całej Polsce w godnych
Przodkach Twoich; ktorzy cnotą y zaśl-
gami pierwszych w Polsce Urzędów dzie-
rżawę obieśli, a tę Magistraturę prawie za-
dziedziczyli. Zapatrować się będziesz w
Sądowej na Ratuszu Lubelskim świątyni
na iednego z godnych Przodków Twoich
portret: w którym żywemj farbami wszyst-
kich MAŁACHOWSKICH wyryte nie-
skażytelne y czci niesmiertelney godne wy-
czytasz dzieła, sam nieodstępny od Jch
chwalebnych śladów będąc Następcą
Dobry to, bo wewnętrzną szacownych.
Mężów cenę poznawaiący Jubilerowie JJ.
WW. Kolledzy Twoi: kiedy żeglugi swo-
icy

tey Trybunałskiey sterniczą oddając Ci
Łaskę figurze sprawiedliwości swo-
iey Oczy Herbownym Twoim zawiązali
Należczem, a czystych wyrokow swoich
publicum uszczęśliwiający Kleynot Na-
ləşczonym zawiązali Wężem. Pewna te-
dy Oyczyzna y łwego pod Łaską Twoią
Marszałkowską uszczęśliwienia: y Twoie-
go wkrótce z ukontentowaniem łwoim
przez Maiestat do Krześła powołania.

Czeka Was P. M. z miłym powita-
niem y zwykłą a żadnym utępem nieod-
dzielną pomocą Prześwietne Ziemstwo Lu-
belskie *in Voto Consultivo*.

Otacza Was Jj. WW. Sędziowie peł-
nomocnych Herubinow orszak, zdrady,
fałsze, łtron złe informacye, zawłłości, pod-
łtepy odkrywaiący Przeswietna Trybunału
Koronnego Palełtra; ** ktorey iednak przy
zwykłym

** Aktualiter Stawaiący w Trybuna-
le Koron: na Kadencyi Lubelłskiey
Roku 1779.

W. Andrzej Kozmian Miecznik Lubelł:
W. Jozef Puchata, Podśędkowicz Warł:
W. Bonawentura Chamiec Horodniczy
Łucki.

zwykłym powitanu proszę: aby w powo-
łaniu swoim do żadney sprawy nienaslado-
wali owego sławnego Mowcy Rzymskie-
go Cicerona, który po wygraney Kluen-
cyusza

W. Jozef Jeziercki Woyki y Regent
Lubelski.

W. Kazimierz Wieluński Komornik
Graniczny Chełmiki.

W. Jan Klitynski Komornik Graniczny
Czerniechowski.

W. Szymon Grzybiński Stta Ulanicki.

W. Paweł Wydzga Komornik Bełski.

W. Karol Lasota Komornik Grani-
czny Łucki.

W. Jan Sobieszczański Burgrabia Go-
styński.

W. Antoni Dąbrowski Regent Grod:
Łucki.

W. Franciszek Grabowski Regent Grod:
Krasnostawski.

W. Franciszek Gąszynski Komornik
Bractawski.

W. Wincenty Grzymała Łowczy Gra-
bowiecki.

W. Tomasz Zdrodowski Regent Grod:
Branski.

W. Jozef Morawski Reg: Ziem: Laty:

W. Mateusz Rybicki.

cyusza sprawie chelpił się z tego (: iako
świadczy Quintilian :) że tak Sędziow za-
ćmił: iż do sprawiedliwej decyzji trafić
niemogli. *Cicero tenebras se offudisse*
judici.

W. Jan Mikułowski Komornik Grani-
czny Chęciński.

W. Michał Bądzynski Regent Ziemski
Drohicki.

W. Stanisław Chorkowski Komornik Stę-
życki.

W. Stanisław Kański Komornik Gra-
łucki.

W. Józef Gorkowski Komornik Ziem-
nowogrodzki.

W. Józef Podhorodyski Regent Ziem-
czerniechowski.

W. Ignacy Wronowski Miecznik Urzę-
dowski.

W. Jan Szmykowski Kom: Gra: Prosz:

W. Michał Czechel.

W. Ignacy Małazewski.

W. Antoni Skorzewski Komotnik Gra-
niczny Lubelski.

W. Franciszek Strzałkowski Regent
Grodzki Nowomieyski.

W. Jan Grabowski Podśędkowiez Cie-
chanowski.

Judicibus in Causa Cluentii gloriatu
est. (g) a chociaż ia to zmieysca y urzę-
du mego zalecam: atoli J.O. Sądowi, żeby
ktora taka nie nastąpiła chełpliwość, pilne
mieć życzę oko.

Do tego uroczystego J.O. Trybuna-
łu powitania łączą Kapłani y całe Du-
chowieństwo swoje życzenia z modlitwami
Kościoła, ręce y Serca wznosząc do Nieba:
BOZE Oycow naszych, Panie miłosierdzia
który postanowiłeś Człowieka, ażeby
w słuszności y sprawiedliwości sąd spra-
wował; day Mu stolic twoich nieodstę-
pną mądrość - do zrozumienia sądow y
ypraw. - Spuść ię z niebios Świętych Two-
ich, aby z Nimi była, - y strzegła Jch w swo-
iej mocy a przymiennie będą Jch dzie-
ła y staną się godnymi Krzesel Oycow
swoich. (h) y Obfitego zapłaty Twoiey
wymiaru. Amen.

(g) Quintil: l. 2. c. 17. (h) Sap: 9.

** W. Ignacy Kadłubiński Staroscic. Niemier:
 W. Antoni Tripolski Sędzie Ziemi: Kijowski.
 W. Tomasz Dederko.
 W. Ignacy Łoszkiewicz.
 W. Piotr Nienaltowski.
 W. Franciszek Niklewicz Subdele: Oswicim:
 W. Ludwik Sagatowski Chorażyc Jnowł:
 W. Maciej Rzeczycki.
 W. Mikołaj Choynacki.
 W. Jan Szeliński.
 W. Jan Gidziński.
 W. Antoni Dmochowski.
 W. Jan Dmochowski.
 W. Antoni Radliński.
 W. Gabriel Tarnaski.
 W. Woyciech Zielinski.
 W. Jakub Zurawski.
 W. Grzegorz Osmiatoski.
 W. Woy: Gotalski. W. Stani: Moszynski.
 W. Ignacy Stecki. W. Aloyzy Kosielski.
 W. Michał: Zgliczynski W. Jan Ruboski.
 W. Woy: Wiercinski. W. Jan Wolki.
 W. Ludwik Gotynski. W. Kaje: Jzykiewicz.
 W. Dyonizy Dobiecki. W. Onufry Hulewicz.
 W. Jan Czarkoski. W. Jozef Boron'ski.
 W. Domi: Polikoski W. Kazimierz Zaleski.
 W. Fran: Zulinski. W. Szymon Falkoski.
 W. Antoni Leszczynski.
 W. Klemens Leszczynski.
 W. Jozef Puchała.

baż różnego BOG w Sędziach Ziemskich u-
szczęśliwienia staie się celem, wszystkim
BOG w Sędziach ośobliwej swoiey łaski
włości szczerulneyse świadczy dowody. W
Ustanowieniu bowiem Sędziów dwigają po-
krzywdzonych, słodko gromi krzywdzicie-
low, daie bezpieczeństwo spokojnym.
iakoż dziwnie, oraz y dobrotliwie zro-

bez obowiązki: Oni są Albowiem całko-
wicie przyczyną ziemskiego sądu. Gdyby
bowiem przemoc w świecie nieziawiła się
była; na coż by się zdały Ziemskie Juris-
dykcyje? na co same Prawa? Ktore na od-
iecz złości, na pokromienie Krzywdzicie-
ów szczerulnie są stanowiące? iako mowi
Horacyus, *furā inuenta metu inuisti*.

Ziemie, od lat blisko trzydziestu przez o-
kropne śmiertelności losy utrzymował prze-
rwę Ziemskiej Jurisdikcyi; w którym cza-
sow przeciągu w słotecznyim tym Woje-
wodztwa y Głownego Trybunału mieście o-
iako wielka nastąpiła odmiana! niemaż Kto
nieczuje. Mnie stanu tego oplakanego tey
ni y Obywateli iwa ukaranie miała le-

ZIEMSTWO LUBELSKIE.

W. Jmci: Pan JACEK TREMBIŃSKI

Sędzia Ziemski.

W. Jmci: Pan JOZEF GIŁUSKI Podsek.

W. Jmci: Pan ANTONI JEZIEŃSKI Pisarz

Ziemski.

37
wa
ezell